

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte:

Nadejda Toma

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de partea vătămată Cernenchi Vladimir, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 aprilie 2022,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.11.2021- 11.02.2022;

Instanța de recurs: 07.03.2022- 20.04.2022;

Instanța de recurs în anulare: 18.11.2022- 07.12.2022.

c o n s t a t ă :

1. La data de 10.03.2020 Cernenchi Vladimir a depus în adresa Procuraturii mun. Bălți cerere prin care a solicitat pornirea urmăririi penale în temeiul art. 327 alin. (2) lit. b), b¹) Cod penal în privința colaboratorului de poliție, angajat al Inspectoratului de poliție Bălți, Ivașcu Denis, care intenționat folosind situația de serviciu a admis examinarea necorespunzătoare a plângerilor adresate de Cernenchi Vladimir Inspectoratului de Poliție Bălți, fapte prin care a adus atingere drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale ultimului.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica din 24.09.2021 s-a dispus refuzarea în pornirea urmăririi penale în baza procesului penal nr.78 din 27.05.2020, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu clasarea procesului penal nr.78 din 27.05.2020 și soluționarea chestiunii inițierii procesului contravențional în privința lui Ivașcu Denis în conformitate cu art. 312 Cod Contravențional.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica din 01.10.2021 s-a dispus pornirea procesului contravențional în privința ofițerului superior de sector al Sectorului de Poliție nr.5 „Pămînteni” al Inspectoratului de Poliție Bălți, inspector superior Ivașcu Denis în baza art.312 Cod Contravențional, după indicii calificativi - abuz de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Prin hotărârea Judecătoria Bălți, sediul Central din 11 februarie 2022 s-a încetat procesul contravențional privind învinuirea lui Ivașcu Denis de comiterea contravenției prevăzute de art.312 Cod Contravențional în conformitate cu art.441 alin. (1) lit. a) Cod Contravențional, din lipsa faptului contravenției prevăzută de art.312 Cod Contravențional.

2. Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, *procurorul și Cernenchi Vladimir au înaintat recursuri.*

2.1 *Procurorul în recursul său* a solicitat casarea hotărârii, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ivașcu Denis să fie recunoscut vinovat în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional și în baza acestui articol, în corespundere cu prevederile art. 26 lit. d) și 30 din același Cod, să fie înlăturată răspunderea contravențională în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

În motivarea recursului recurentul a indicat că:

- analizând materialele acumulate, a ajuns la concluzia că acțiunile agentului constator Ivașcu Denis nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal, dar acestea întrunesc elementele contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional;

- în rezultatul studierii proceselor-verbale întocmite s-a constatat că agentul constator a constatat fapta prevăzută de art. 71 alin. (1) Cod Contravențional reieșind din aceea că la intrare în sediul SRL „Bălți-Gaz” de către angajați se limitează accesul în instituție, astfel creând un obstacol privind accesul la informație al petiționarului și consumatorilor, iar în al doilea proces-verbal agentul constator a constatat fapta prevăzută de art.71 alin. (2) Cod Contravențional, reieșind din aceea că la data de 17.08.2017, de către Frăsîneanu Pantelemon, care deține funcția de director al SRL „Bălți-Gaz”, la solicitarea înregistrată cu nr. 16107 și nr. 16108 din 07.08.2017 a fost remis un răspuns formal, vădit eronat, care a fost înregistrat cu nr. 01-03/441 din 17.08.2017;

- plângerea lui Cernenchi Vladimir din 28.03.2017 în latura ce ține de prezentarea la solicitare a unui răspuns cu date vădit eronate și încălcarea intenționată a dispozițiilor legale privind accesul la informație sau a celor cu privire la petiționare nu a fost examinată, iar procesul-verbal cu privire la contravenție din 30.08.2017 a fost întocmit cu referire la o faptă ce nu are tangență cu cele sesizate de Cernenchi Vladimir;

- fiind examinate materialele acumulate, toate circumstanțele și împrejurările cazului investigat s-a ajuns la concluzia că, în speță nu au fost comise careva acțiuni ilegale pasibile de răspundere penală, însă acțiunile comise de către ofițerul operativ de sector al Inspectoratului de Poliție Bălți Ivașcu Denis urmau a fi încadrate conform normei contravenționale prevăzute în art. 312 Cod contravențional, iar în circumstanțele enunțate la data de 24.09.2021 de către procuror s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesul penal, pe motivul lipsei în acțiunile angajatului Inspectoratului de Poliție Bălți a elementelor infracțiunilor prevăzute de art. 327, 328, 329 Cod penal;

- dacă fapta de folosirea situației de serviciu nu implică producerea unor asemenea urmări, răspunderea poate fi aplicată conform art. 312 Cod contravențional. Totodată, urmarea prejudiciabilă nu este unicul criteriu de demarcație între ilicitul penal și cel contravențional în materie de abuz de putere sau abuz de serviciu, deoarece sintagma utilizată în art. 312 Cod contravențional „dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii”, fiind raportată la textul art. 327 Cod penal, denotă că și motivul folosirii situației de serviciu constituie criteriu de delimitare a normelor luate în vizor. Dacă în cazul faptei prevăzute la art. 312 Cod contravențional motivul nu are nici o relevanță, atunci în cazul infracțiunii prevăzute la art. 327 Cod penal motivul concretizat în interesul material ori un alt interes personal constituie semn secundar al laturii subiective cu relevanță la încadrare;

-dacă nu se confirmă interesul material sau un alt interes personal care stă la baza activității infracționale a folosirii situației de serviciu, chiar dacă această activitate cauzează daune în proporții considerabile intereselor publice ori drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, cele săvârșite se vor înscrie în tipajul ilicitului contravențional. Rațiunea unei asemenea soluții se deduce tocmai din textul de lege prevăzut la art. 312 Cod contravențional - dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. De vreme ce nu există motivul infracțiunii cerut de norma de incriminare, nu există latura subiectivă, deci fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii;

- în concluzie, folosirea situației de serviciu realizată într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice intră în sfera ilicitului contravențional (art. 312 Cod contravențional), în cazul în care folosirea situației de serviciu nu este săvârșită din interes material sau în alt interes personal și nu există daune în proporții considerabile cauzate intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

2.2 La 22.03.2022, hotărârea *a fost contestată cu recurs și de către Cernenchi Vladimir*, prin care solicita casarea totală a hotărârii cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care a recunoaște întemeiată cererea de recuzare a procurorilor în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica și Celac Alexandru din 02.08.2021, cu anularea ordonanței procurorului Procuraturii mun. Bălți Covalciuc Ion din 18.08.2021 prin care i-a fost respinsă cererea de recuzare a procurorilor indicați, a constata încălcarea procedurii prevăzute de Codul de procedură penală la emiterea ordonanței de pornire a procesului contravențional din 01.10.2021 de către procurorul în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica, a constata ilegalitatea și anularea ordonanței procurorului în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica de pornire a procesului contravențional din 01.10.2021 cu remiterea materialelor procurorului pentru realizarea dreptului la contestare conform prevederilor art. 299¹ Cod de procedură penală.

În motivarea recursului a indicat că:

- nu a participat la examinarea cauzei în instanța de fond, iar hotărârea adoptată o consideră ilegală deoarece i-a fost încălcat dreptul la justiție prin ignorarea plângerii depuse la data de 09.12.2021 împotriva ordonanței procurorului în Procuratura mun.

Bălți Cazacu Rodica de pornire a procesului contravențional în baza art. 312 Cod Contravențional, dat fiind că plângerea nu a fost examinată, nu a fost dată o apreciere legală motivelor și cerințelor invocate în plângere în hotărârea din 11.02.2022 referitor la adoptarea unei noi hotărâri, prin care a recunoaște întemeiată cererea de recuzare a procurorilor în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica și Celac Alexandru din 02.08.2021, cu anularea ordonanței procurorului Procuraturii mun. Bălți Covalciuc Ion din 18.08.2021 prin care i-a fost respinsă cererea de recuzare a procurorilor indicați, constatarea încălcării procedurii prevăzute de Codul de procedură penală la emiterea ordonanței de pornire a procesului contravențional din 01.10.2021 de către procurorul în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica, constatarea ilegalității și anulării ordonanței procurorului în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica de pornire a procesului contravențional din 01.10.2021, remiterea materialelor procurorului pentru realizarea dreptului la contestare conform prevederilor art. 299¹ Cod de procedură penală;

- instanța a încetat procesul contravențional în privința lui Ivașcu Denis în baza art. 312 Cod Contravențional din lipsa faptului contravenției fără aprecierea legală a probelor aduse în plângerea sa din 09.12.2021 referitor la comiterea intenționată a infracțiunii cu cauzarea de daune considerabile;

- instanța a ignorat plângerea depusă la 09.12.2021 împotriva ordonanței procurorului în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica de pornire a procesului contravențional în baza art. 312 Cod Contravențional din 01.10.2021 și a lăsat fără apreciere legală probele referitoare la comportamentul corupt a lui Ivașcu Denis, iar probelor care au fost examinate li s-a dat o apreciere juridică necorespunzătoare;

- a fost chemat la Procuratură pentru darea declarațiilor după remiterea materialelor la un control suplimentar la data de 22.10.2021, având loc doar o discuție, iar procurorul i-a sugerat să-și expună declarațiile în formă scrisă, deoarece sunt voluminoase, declarații pe care le-a prezentat procurorului la data de 27.10.2021 sau 28.10.2021, iar în blancheta de audiere a victimei procurorul data nu a indicat;

- procurorul a indicat data de emitere a ordonanței-01.10.2021 care este ireal și nu corespunde realității, iar afirmația că la data de 27.10.2021 în adresa sa a fost expediată traducerea ordonanței nu este adevărată, or nu a fost probată prin scrisoare de expediere a traducerii ordonanței. Acest fapt se mai demonstrează și prin cererile sale depuse la procuratură prin care solicită să-i fie aduse la cunoștință ordonanța din 01.10.2021 și traducerea acesteia precum și scrisoarea de expediere în adresa sa a acestora din 11.11.2021, 18.11.2021, 03.12.2021;

- nu i-a fost adusă la cunoștință ordonanța din 24.09.2021 a procurorului în Procuratura mun. Bălți de refuz în pornirea urmăririi penale și încetarea procesului penal în privința lui Ivașcu Denis, fiind astfel restrâns în dreptul de a contesta ordonanța în temeiul art. 299¹ Cod de procedură penală;

- faptul că Ivașcu Denis a comis o infracțiune dar nu o faptă contravențională se demonstrează și prin plângerea depusă la data de 09.12.202, or, plângerea a fost admisă de instanță, anulate ordonanțele procurorilor în Procuratura mun. Bălți din 15.06.2020 și 28.07.2020 cu remiterea materialelor la un control suplimentar, instanța a considerat

întemeiate argumentele invocate în recurs care dovedesc că colaboratorul de poliție Ivașcu Denis manifestă un comportament corupt, iar judecătorii și procurorii acordă protecție pentru a evita răspunderea pentru acțiunile/inacțiunile corupționale ale lui Ivașcu Denis;

- în ordonanța procurorului Cazacu Rodica și hotărârea instanței din 11.02.2022 nu este efectuată o apreciere deplină și obiectivă a dovezilor indicate, nu este stabilită legătura cauzală dintre acțiunile/inacțiunile lui Ivașcu Denis și comportamentul corupțional, iar folosirea situației de serviciu de către Ivașcu Denis poate fi dovedită doar prin cercetarea în ansamblu a tuturor probelor cauzei. Procurorul însă nu a realizat toate metodele de cercetare a cauzei în conformitate cu prevederile procesual-penale, indicând că nu au fost comise acțiuni ilegale care ar fi supuse cercetării și răspunderii penale;

- procurorul a ascuns despre faptul că prin plângere a invocat cauzarea prejudiciului în sumă de 80.000 lei și nu i-a dat apreciere juridică corespunzătoare, fapt care i-a permis să indice că nu au fost cauzate prejudicii în proporții considerabile ce ar permite calificarea faptei în baza art. 327 Cod penal

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 aprilie 2022, s-au respins ca nefondate recursurile declarate de către procuror și de Cernenchi Vladimir, hotărârea s-a menținut fără modificări.

4.1 În motivarea concluziei sale, instanța de recurs a menționat că, instanța de fond a dat o apreciere justă circumstanțelor constatate și a adoptat o hotărâre legală și întemeiată.

Instanța de fond corect a concluzionat referitor la încetarea procesului contravențional din motiv că nu există faptul contravenției, constatând că în acțiunile lui Ivașcu Denis lipsește faptul contravenției prevăzute la art. 312 Cod Contravențional, or partea acuzării nu a prezentat instanței probe pertinente și concludente ce ar fi dovedit intenția lui Ivașcu Denis de a comite fapta contravențională incriminată.

Nu s-a reținut argumentul invocat de către procuror referitor la faptul, că în acțiunile lui Ivașcu Denis sunt prezente elementele contravenției prevăzute de art. 312 Cod Contravențional, și anume folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, or în speță nu se confirmă interesul material sau un alt interes personal care stă la baza activității infracționale a folosirii situației de serviciu, chiar dacă această activitate cauzează daune în proporții considerabile intereselor publice ori drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

La examinarea cauzei contravenționale în instanța de fond s-a constatat cu certitudine faptul, că Ivașcu Denis în calitate de agent constator a admis unele omisiuni și erori la examinarea plângerilor depuse de către Cernenchi Vladimir la întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție, însă acțiunile ultimului în calitate de agent constator nu pot constitui obiect al contravenției prevăzute de art. 312 Cod Contravențional. Respectiv s-a constatat că în cauza dedusă judecății,

contravenția imputată lui Ivașcu Denis în baza art. 312 Cod contravențional poate fi săvârșită doar sub forma intenției directe.

Pe fundalul celor statuate, instanța de recurs a relevat că în prezenta cauză există un dubiu neînlăturat prin administrarea unor probe pertinente și concludente, care determină în privința contravenientului principiul *in dubio pro reo*.

Iar în lumina jurisprudenței CEDO, acest principiu este un principiu complementar prezumției de nevinovăție. Sintetizând concluziile, reiese că îmfăptuirea justiției cere ca instanțele să nu-și întemeieze verdictul pe probabilități, ci pe certitudini dobândite pe bază de probe, complete, în măsură să reflecte realitatea obiectivă.

Prin urmare, instanța de recurs a conchis că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia de încetare a procesului contravențional intentat în privința lui Ivașcu Denis în baza art. 312 Cod Contravențional, dat fiind că în acțiunile lui Ivașcu Denis lipsește intenția directă de a comite contravenția incriminată.

Nu s-a reținut nici argumentul invocat de Cernenchi Vladimir, că instanța nu a examinat cauza deplin, nu a cercetat toate probele în ansamblu, le-a dat o apreciere greșită și astfel adoptând o hotărâre neîntemeiată, dat fiind că s-a constatat, că cauza contravențională a fost examinată conform rigorilor legii contravenționale, iar din probele administrate instanța corect a ajuns la concluzia de încetare a procesului contravențional în privința lui Ivașcu Denis din motivul lipsei faptului contravenției prevăzute de art. 312 Cod Contravențional, probele cercetate în prima instanță nu dovedesc cu certitudine faptul că ultimul a avut intenția direct de a comite o faptă contravențională.

Este neîntemeiată și afirmația invocată de Cernenchi Vladimir referitor la faptul că Ivașcu Denis a comis contravenția sub protecția procurorilor și judecătorilor, or aceasta este o părere subiectivă a recurentului, neavând în acest sens suport juridic.

La examinarea cauzei contravenționale instanța de fond a ținut cont de normele de drept, prevăzute de Codul Contravențional, a dat o apreciere justă circumstanțelor stabilite pe cauză și a adoptat o hotărâre întemeiată, din care considerente recursurile declarate urmau a fi respinse, iar hotărârea instanței de fond fiind legală și întemeiată urma a fi menținută fără modificări.

Totodată, sunt inadmisibile cerințele formulate de Cernenchi Vladimir în ce privește adoptarea unei noi hotărâri prin care a recunoaște întemeiată cererea de recuzare a procurorilor în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica și Celac Alexandru din 02.08.2021, anularea ordonanței procurorului Procuraturii mun. Bălți Covalciuc Ion din 18.08.2021 prin care i-a fost respinsă cererea de recuzare a procurorilor indicați, constatarea încălcării procedurii prevăzute de Codul de procedură penală la emiterea ordonanței de pornire a procesului contravențional din 01.10.2021 de către procurorul în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica, constatarea ilegalității și anulării ordonanței procurorului în Procuratura mun. Bălți Cazacu Rodica de pornire a procesului contravențional din 01.10.2021 și remiterea materialelor procurorului pentru realizarea dreptului la contestare conform prevederilor art. 299¹ Cod de procedură penală.

4.2 În conformitate cu prevederile art. 466 Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești au devenit irevocabile.

5. Împotriva deciziei instanței de recurs, *Cernenchi Vladimir a declarat recurs în anulare*, prin care solicită să fie casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 aprilie 2022.

În motivare recurentul a invocat aceleași argumente pe care le-a specificat în recursul ordinar.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Hotărârea judecătorească irevocabilă, împiedică redeschiderea procesului penal cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

În cauza deferită judecării o atare eroare nu a fost constatată de către Colegiul penal.

Or, Colegiul reiterează că dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, iar alin. (2) al aceluiași articol, prevede că, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Conform art. 456 alin. (1) coroborat cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, *Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului în anulare înaintat, în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute de art. 455 Cod de procedură penală.*

În textul art. 455 alin. (2) Cod de procedură penală, se specifică cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs în anulare, în special este descris conținutul acesteia. Norma procesuală reglementează obligația recurentului de a aduce în textul recursului argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea expresă a temeiurilor prevăzute de art. 453 Cod de procedură penală.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța, rezultă că, decizia contestată de către Cernenchi Vladimir, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva acesteia este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare.

Cele enumerate supra indică că, respectivul recurs în anulare, în aspectul nominalizat, adică fiind declarat împotriva unor hotărâri judecătorești irevocabile, nu are suport legal.

În asemenea condiții, Colegiul penal conchide că titularul recursului nu a respectat cerințele legale cu privire la întocmirea unei cereri de recurs în anulare, ignorând prevederile art. 455 Cod de procedură penală în acest aspect.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (2), art. 432 alin. (2) pct. 1), art. 453, 456 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către partea vătămată Cernenchi Vladimir, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 aprilie 2022, în cauza contravențională privindu-l pe *Ivașcu Denis*, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 27 ianuarie 2023.

Președinte:

Nadejda Toma

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun